

EDGAR JAFFÉ, **Das englische Bankwesen.** (Staats- und sozialwissenschaftliche Forschungen, herausgegeben von Gustav Schmoller und Max Sering. Band XXIII, Heft 4). Leipzig 1905. Duncker u. Humblot. (245 S. Mk. 5,60).

I livligt fortalte Smaaafsnit oprulles der for Læseren af den foreliggende Bog en Række levende Billeder, og man mærker paa Forf.s hele Fortællemaade og paa de oplysende Smaatræk, han hist og her fletter ind, at han ikke blot kender det engelske Bankvæsen fra Bøgerne, men selv har levet med deri. Og ligesom Bogens Form er anderledes, end man er vant til, saa ogsaa dens Indhold. I Bøger om Englands Bankvæsen indtager sædvanligvis Afsnittet om Bank of England's Seddeludstedelse stor Plads, her gøres dette Spørgsmaal af paa nogle faa Sider; og utvivlsomt er Forf. ogsaa berettiget til en saadan Ordning af Stoffet; thi Bank of Englands Seddeludstedelse er dog i Nutiden til daglig kun en underordnet Sag i Kreditlivet, og det er sikkert ligegyldigt, om Banken har et bestemt Beløb, den maa holde udækket, eller om den har Tredjedelsdækning.

Den forholdsvis ringe Omtale, der saaledes skænkes Bank of England, karakteriserer sikkert Bogen bedre end mange Ord; den er saa godt som ganske blottet for teoretiske Betragtninger, og den forfølger ikke det engelske Bankvæsens Udvikling fra Dronning Elisabeths Tid; tværtimod, man dumper næsten for hovedkulds ind i Nutiden.

Den store Arbejdsdeling, som findes i det engelske Bankvæsen, gør det naturligvis nødvendigt for Forf. som Tysker at dele Stoffet i en frygtelig Mængde I, II, III, A, B, C, 1, 2, 3, a, b, c, o. s. v., hvad der jo unægtelig letter Oversigten betydelig, men just ikke bidrager til, at Læseren faar det »Gesamtbild der englischen Kreditorganisation«, som Forf. gerne vilde give.

Med særlig Interesse har Forf. sikkert skrevet Afsnittet om de fremmede Bankers Filialer i London, en Side af engelsk Bankvæsen, som hidtil er meget lidt be-

EDGAR JAFFÉ, **Das englische Bankwesen.** (Staats- und sozialwissenschaftliche Forschungen, herausgegeben von Gustav Schmoller und Max Sering. Band XXIII, Heft 4). Leipzig 1905. Duncker u. Humblot. (245 S. Mk. 5,60).

I livligt fortalte Smaaafsnit oprulles der for Læseren af den foreliggende Bog en Række levende Billeder, og man mærker paa Forf.s hele Fortællemaade og paa de oplysende Smaatræk, han hist og her fletter ind, at han ikke blot kender det engelske Bankvæsen fra Bøgerne, men selv har levet med deri. Og ligesom Bogens Form er anderledes, end man er vant til, saa ogsaa dens Indhold. I Bøger om Englands Bankvæsen indtager sædvanligvis Afsnittet om Bank of England's Seddeludstedelse stor Plads, her gøres dette Spørgsmaal af paa nogle faa Sider; og utvivlsomt er Forf. ogsaa berettiget til en saadan Ordning af Stoffet; thi Bank of Englands Seddeludstedelse er dog i Nutiden til daglig kun en underordnet Sag i Kreditlivet, og det er sikkert ligegyldigt, om Banken har et bestemt Beløb, den maa holde udækket, eller om den har Tredjedelsdækning.

Den forholdsvis ringe Omtale, der saaledes skænkes Bank of England, karakteriserer sikkert Bogen bedre end mange Ord; den er saa godt som ganske blottet for teoretiske Betragtninger, og den forfølger ikke det engelske Bankvæsens Udvikling fra Dronning Elisabeths Tid; tværtimod, man dumper næsten for hovedkulds ind i Nutiden.

Den store Arbejdsdeling, som findes i det engelske Bankvæsen, gør det naturligvis nødvendigt for Forf. som Tysker at dele Stoffet i en frygtelig Mængde I, II, III, A, B, C, 1, 2, 3, a, b, c, o. s. v., hvad der jo unægtelig letter Oversigten betydelig, men just ikke bidrager til, at Læseren faar det »Gesamtbild der englischen Kreditorganisation«, som Forf. gerne vilde give.

Med særlig Interesse har Forf. sikkert skrevet Afsnittet om de fremmede Bankers Filialer i London, en Side af engelsk Bankvæsen, som hidtil er meget lidt be-

handlet. Fra andre Fremstillinger ere Joint-Stock Banks, Private Banks, Bill Brokers o. s. v. sikkert godt kendte, men, at der i 1904 i London var 55 fremmede Bank-filialer og Agenturer for 876 fremmede Banker, er næppe saa bekendt. Og disse Agenturer ere ikke saa smaa; et arbejdede saaledes med c. 300 Funktionærer. Den fremmede Kapital, som paa denne Maade havde fundet Anvendelse i London, anslog man i 1898 til c. 1000 Mill. £. Formaalet med disse Filialers Oprettelse var at besørge den internationale Betaling, og særlig stærkt var dette Motiv for de tyske Banker. Efterhaanden som Tyskland udvidede sine oversøiske Forbindelser, maatte de tyske Banker ogsaa faa Interesse af at have Filialer paa det Sted, hvor oversøiske Betalinger skete, 3: London. — Ganske vist søgte man at komme uden herom og gøre den tyske Handel uafhængig af den engelske ved at give Mark-Vekslen en sideordnet Stilling med Sterling-Vekslen i den oversøiske Betaling, men de Filialer, Deutsche Bank i dette Øjemed oprettede paa oversøiske Betalinger, maatte inddrages, og man maatte regne med Sterling-Vekslens Overlegenhed. — Disse fremmede Banker have tiltaget sig al Forretning med Firmaer paa Kontinentet; men desuden spille de en betydelig Rolle for Overførelsen af Kapitaler fra et Land til et andet, fra Frankrig til England, fra England til Tyskland o. s. v. Særlig glade ere de engelske Banker naturligvis ikke for disse Konkurrenter, som ved deres paa mange Punkter mere moderne Forretningsførelse have berøvet hine en Del tidligere Kunder, hvad der bl. a. viser sig ved, at Bank of England for ikke saa mange Aar siden skærpede sine Regler for Vekseldiskontering, netop med Henblik paa disse fremmede Banker.

Mange andre Punkter kunde der være Grund til at fremhæve, men Opgaven er her nærmest at beskrive Bogen i al Almindelighed. Det er da ganske interessant at lægge Mærke til, at Forf. slet ikke indlader sig paa Kritik af engelsk Bankvæsen, idet det dog maatte ligge ham

nær som Udlænding at sammenligne flere Landes Bankvæsen og derved faa Kritikken vakt. Man fristes uvilkaarligt til at tænke, at Forf. med Vilje ikke har villet sammenligne, og denne Tanke bekræftes, naar man i Aprilhæftet af »Bank-Archiv« (1905) ser en Artikel af samme Forf.: »Die Konzentration des Bankwesens in England«, hvor tysk og engelsk Bankvæsen sammenlignes, og hvor en Konsolidering af det engelske Depositobankvæsen forudsiges indenfor faa Aar. Havde Bogen indeholdt nogen Kritik ell. lign., vilde den sikkert have haft blivende Værd.

I Fortalen forsvaret Forf. sin Bogs Fremkomst med, at der ikke siden Oversættelsen af Bagehot's »Lombard Street« er givet nogen samlet Fremstilling af engelsk Bankvæsen paa Tysk, og det er derfor ogsaa fuldt ud berettiget nu at skrive en Bog herom, thi Bagehots Værk er jo nu 30 Aar gammelt. Men Forf. maatte dog vist hellere have ladet være med at henlede Opmærksomheden paa Bagehot, thi Læseren tænker uvilkaarligt paa, at han her skal stifte Bekendtskab med en Bog, der i de følgende 30 Aar skal være den tyske »Bibel« i engelsk Bankvæsen, som »Lombard Street« har været det i de foregaaende. Men er Bogen læst til Ende, hører der ikke særlige Spaadomsgaver til at forudsige, at dens Levedygtighed næppe bliver saa stor.

Axel Nielsen.

RICHARD SCHÜLLER. **Schutzzoll und Freihandel.** Die Voraussetzungen und Grenzen ihrer Berechtigung. Wien (F. Tempsky). Leipzig (G. Freytag). 1905. 304 S.

Denne Undersøgelse er overvejende teoretisk-deduktiv, ikke historisk-induktiv — saaledes som man vel maatte vente sig det af en Forfatter, der baade i Princip og Metode er en Elev først og fremmest af Carl Menger, hvem Bogen er tilegnet »in dankbarer Verehrung«.